

Harmanecké noviny

Spoločenské noviny zo života občanov a histórie obce Harmanec

September 2018

Ročník XII.

Číslo 3

**Prežite v zdraví krásnu,
voňavú a slnečnú jeseň.**

Volebná jeseň

Letné dovolenky a prázdniny sú v nedohľadne a spolu s nimi aj tohtoročné horúce letné dni. Tá až neprirozená letná páľava v našich podnebných podmienkach nám mnohým dala zabrať. Ale zostali nám prekrásne, príjemne teplé jesenné dni.

Už sa môžeme zhlboka nadýchať tých nádherých vôní. Lebo jeseň vonia inak ako jar, inak ako leto. Jeseň má mnoho krásnych vôní. Gaštanovú, jablkovo-škoricovú, hroznovú. Jeseň prináša jarmočné vonie, vôňu husaciny a nového vína. A ešte má jeseň jednu výnimočnú vôňu, ktorú nemôžeme cítiť v žiadnom ročnom období - vôňu húb. Čerstvé či sušené hríby si tento rok všetci vychutnávame. Táto jeseň je príjemne upokojujúca.

No a ešte bude táto jeseň niečím výnimočná. Bude volebná. Po štyroch rokoch budeme mať všetci možnosť rozhodnúť, kto bude v našej obci pokračovať v tom, čo máme dobre rozbehnuté. Naša obec sa mení. Je krajšia, farebnejšia.

A my sa práve túto jeseň vyjadríme aj k tomu, aká bude v budúcnosti.

Želám Vám veselú, farebnú a voňavú jeseň.

A keď nám začne jesenný dážď, vietor a chlad privolávať depresívne nálady, pripomeňme si slnko a jeho stopy z horúceho leta misou zrelého ovocia a šálkou bylinkového čaju s medom.

Iveta Roháčová, šéfredaktorka

Vážení spoluobčania !

Nežijeme v jednoduchom období. Tlak na verejnú financie je obrovský a potreba modernizácie životného priestoru v našej obci je nezmeniteľná. Vzájomnú prepojenosť týchto dvoch „veličín“ netreba ani spomínať. V komunálnych voľbách konaných desiateho novembra sa viacerí budeme opäť uchádzať o Vašu dôveru. Našich sedem aktuálnych poslancov (Kristína Beňová, Eva Binderová, Ján Roháč, Peter Chladný, Peter Lachký, Štefan Ťažký, Zdenko Danko) obecného zastupiteľstva ju získalo v predchádzajúcich komunálnych voľbách a zodpovedne počas celého funkčného obdobia plnili všetky úlohy vyplývajúce z mandátu poslanca, boli oporou obce a so ctou vykonávali funkciu zástupcu starostu, rovnako ako poslanca našej obce. Dostali sme od Vás mandát, aby sme obec, ktorá je tak Vaším, ako aj naším domovom, spravovali spolu čo najlepšie a vniesli do nej nové projekty, nové nápady. Predstúpili sme pred Vás s našimi predstavami, ako ďalej napredovať. Naš osobný postoj, naše presvedčenie, náš úprimný sľub Vám a všeobecne, náš záväzok voči obci sa však premenil na viditeľné výsledky. Naše rozhodnutia sa nemohli stať nástrojom vyčkávania „na správnu chvíľu“. Tá chvíľa totiž neznesie odklad, naša obec potrebuje napredovanie. Nie budúce hlasy pre nás v ďalších voľbách, ale práve zodpovednosť za dnešok nás viedla k spoločnému uskutočneniu hlavne stavebných realizácií v našej obci. Možno niekedy z mojej strany trochu tvrdé slová – no neistota tu nie je namieste – ale ruku na srdce: ako by sa nám všetkým žilo s myšlienkou, že hluk, prach, zničené cesty, chodníky, chátrajúce budovy, pokrívajúca bezpečnosť budú realitou nášho života bez reálnej šance na zmenu?

To by sa ale potom obec vzdialila svojim obyvateľom. Pretože nie zaslepené rozhodnutia, ale zodpovedný postoj vedený verejným záujmom, a ním je v tomto prípade Vaša vôľa, by mali byť a ja verím, že aj bude súčasťou práce poslancov obecného zastupiteľstva, ktoré si zvolíme v novembrových komunálnych voľbách.

Harmanec je súčasťou krásneho prostredia. Leží na nevšednom mieste a má svoju vlastnú vnútornú silu, ktorá z obce robí zaujímavý priestor. Aj rastúci počet obyvateľov, hlavne mladých ľudí, ktorí ostávajú v našej obci, začína vytvárať prirodzený a nezameniteľný kolorit Harmanca. Plánov, nápadov a ideí, ako priniesť do obce čerstvý vzduch, niečo nové, máme dosť, no vždy prijímame podnety obyvateľov. Niektoré sa budú dať realizovať rýchlejšie, niektoré si vyžadujú viac času na prípravu a na vybavenie všetkého, čo s nimi súvisí a poniektoré zostanú zatiaľ ako vízia čakajúca na správny moment realizácie. Avšak už len samotný fakt, že môžeme verejne deklarovvať, že máme plány rozvoja obce,

sú dobrou správou. Ako starostka obce, spolu s poslancami obecného zastupiteľstva, neprestaneme stáť na strane občanov. Zostávame tými, ktorí si vážia Vašu dôveru a ktorí svoje predsavzatia budú naplňovať. Máme záujem s Vami komunikovať priamo a otvorene. Našli sme vzájomný priestor a formu, ako sa informácie o nás a našej práci dostanú priamo k Vám. V tom nám nesmierne pomáha redakčná rada našich Harmaneckých novín, ktorá Vám pravidelne prináša najnovšie informácie o dianí v našej obci. Preto v každom vydaní Harmaneckých novín informujeme o najdôležitejších udalostiach v obci v predchádzajúcom období. No redakčná rada aj prostredníctvom Vašich článkov obohacuje pohľad našich občanov aj na jej aktuálne dianie, rovnako príspevky do minulosti Harmanca, sú nesmierne dôležité pre komplexný pohľad na našu obec.

Harmanec patrí k tým obciam, kde sa vytvorili predpoklady na viditeľné zlepšenie života občanov. Harmanec je však zároveň tým miestom, kde je ešte čo doháňať.

Súčasní poslanci obecného zastupiteľstva začali svoje funkčné poslanecké obdobie takpovediac bez rozbehu – hneď a „naplno“. Stavebné práce v našej obci sú na dennom poriadku, niekedy sú dlhodobé plánované, inokedy neznesú odklad, prípadne niektoré stavebné úpravy vyplývajú z činnosti v obci. No výsledkom bolo splnenie slova, ktoré dali našim občanom, že nedopustia tento sľub porušiť.

A to, že boli situácie, ktoré bolo treba okamžite riešiť, nespochybňuje nikto. Tento fakt musím s hrdosťou potvrdiť. Ako starostka obce, kde som priamočiaro v zmysle svojich aj predchádzajúcich krokov z minulých rokov, zvolávala a viedla rokovania obecných poslancov, vždy sme s poslancami hľadali kompromis na vyriešenie problémov, ktoré sa práve vyskytli.

Splnené ciele, ktoré naša obec dosiahla a ešte k tomu takéhoto „formátu“, by mohli znamenať sebauspokojenie z dobre vykonanej práce a takpovediac stagnáciu v aktivitách našich poslancov. Avšak opak je pravdou. Aktívne sa zaujímajú o dianie v našej obci a nepretržite pripravujú návrhy na rôzne aktivity. Nedalo mi preto nespýtať sa ich jednoduchú, ale zato zásadnú otázku:

„Súhlasíte, aby som ako starostka kandidovala v ďalšom období a prevezmete rovnako na seba záväzky, ktoré sme dali a podáte rovnako pred obyvateľov svoje kandidatúry v ďalšom volebnom období, aby sa otváral priestor na nové možnosti rozvoja obce? Týmto by ste splnili svoj najzávažnejší volebný sľub. Neovplyvní to vaše snaženie? Aké aktivity na najbližšie obdobie? Otázok je stále mnoho, no odpovede sa hľadajú dlhodo-

Hoci sme sa na riešení problémov s poslancami nie vždy zhodli, nikdy sa rokovanie zastupiteľstva neskončilo hádkou, vzájomným osočovaním alebo predčasne. Taktiež keď som k dôležitým problémom zvolávala pracovné stretnutia s našimi poslancami, na ktorých sme mali možnosť konštruktívne diskutovať o danej veci, nachádzali sme nové riešenia. V tomto trende budem aj naďalej pokračovať s dôrazom na ďalšie zlepšovanie života v našej obci. Musím oceniť poslanceckú prácu hlavne zodpovedným prístupom, keď dodržia dohodnutý termín a naša práca prináša úspešné výsledky.

Vážení a milí spoluobčania! Dovoľte mi ako starostke zosumarizovať dosiahnuté výsledky obce a poďakovať všetkým občanom za podporu a zároveň sa poďakovať za dôveru, ktorú ste nám dali. Po ôsmich rokoch skúseností riadenia „samosprávy“ by som Vám chcela sľúbiť, že v úzkej spolupráci s poslancami obecného zastupiteľstva, pracovníkmi obecného úradu, sa budeme snažiť dôsledne naplňovať poslanie „verejnej služby“ a načúvať a realizovať podľa možnosti Vaše potreby a požiadavky.

Vážené pani poslankyne a vážení páni poslanci z doterajšieho obecného zastupiteľstva, dovoľte mi, aby som Vám úprimne poďakovala za vykonanú prácu a dobrú spoluprácu. Dnes viem, že naše predsavzatia a plány boli viac než smelé a objektívne môžem povedať, že mnohé svojim rozsahom presahujú rámec jedného volebného obdobia. Dnes nemienim riešiť a detailne zhodnocovať naše slabšie miesta, ale naopak vyzdvihnúť Váš prínos v prospech obce a to v časoch ekonomicky veľmi zložitých. Odovzdávali ste a dúfam, že aj naďalej budete odovzdávať priehŕstie ochoty pomôcť, budovať, zlepšovať, skrátka všetko to, čo je pre obec dobré a potrebné! Taktiež chcem poďakovať za aktivity poslancov na poli kultúrnych a športových podujatí pre mladých, aj tých skôr narodených.

Ďakujem Vám aj za pomoc, ktorú ste mi poskytli pri výkone funkcie starostky v časoch, keď bolo toľko úloh, že som jednoducho časovo nestíhala. Poslanci berú na seba bremeno úloh nových aj tých nedokončených. S vďakou v mene svojom a som presvedčená, že aj v mene doterajšieho obecného zastupiteľstva, chcem poďakovať zamestnancom obce pri výkone verejnej správy obce, zamestnancom Materskej školy, Základnej školy, Umeleckej školy, Školskej jedálne, zamestnancom Bytového podniku, rovnako ako zamestnancom zabezpečujúcim chod obecnej ubytovne, športovcom reprezentujúcim našu obec, všetkým dôchodcom tejto obce, ktorí nás svojimi skúsenosťami neraz upozorňujú na úskalia, ktoré nás môžu zastihnúť, mamičkám s našimi najmenšími deťmi, ktoré upozornia na nebezpečenstvá, ktoré číhajú na naše detičky, ako aj ostat-

ným občanom obce za dobrú spoluprácu. Vďaka patrí aj našim priaznivcom a sponzorom, ktorí podporovali naše aktivity a dianie v obci. Stojí pred Vami i mnou zodpovedná, nie ľahká práca pri správe vecí verejných.

Vážení občania, prosperita a blaho tejto obce ako celku i jej občanov ako jednotlivcov, to je tá najdôležitejšia i najťažšia úloha, ktorú berieme na svoje plecia. Dôvera, ktorú sme od občanov dostali nás k tomu zaväzuje. V závere mi, vážení spoluobčania, dovoľte vysloviť prosbu, aby Vy – naše rodiny, priatelia a známi ste nám pomáhali aj naďalej niesť bremeno lepšej budúcnosti našej obce Harmanec. Stojí pred nami zodpovedná a nie ľahká práca pri správe vecí verejných. Ako sa jej zhostíme, ako bude prebiehať a aké budú jej výsledky, to záleží od nás všetkých, od našej spolupráce, od vzájomného rešpektovania sa a rešpektovania aj názoru toho druhého pri hľadaní a presadzovaní spoločného dobra. Budeme sa preto spolu s Vami snažiť, aby naša obec aj s aktívnymi obyvateľmi, ktorým jej osud leží na srdci, ktorí sa dokážu dohodnúť a bola z nás súdržná obec, v ktorej väčšina ťahá za jeden koniec.

Samozrejme, k tomuto ideálu má Harmanec ešte ďaleko a môže sa Vám zdať nereálny, ale postupnými krokmi sa k nemu môžeme prepracovať. Dôležité je mať jasnú víziu a ísť za ňou vytrvalo. Prajem si, aby sme ju v najbližších rokoch dokázali spoločne naplňovať. Myslím si, že je správne, keď sa dožadujeme vždy a všade niečoho nového, dokonalejšieho a lepšieho pre spríjemnenie a vylepšenie životného prostredia nás i našich blízkych, veď len tak sa môže obec posunúť vpred. Podľa môjho názoru má naša obec dobré vyhliadky na bývanie, podnikanie i oddych.

Vážené obecné zastupiteľstvo, milí spoluobčania, je potrebné, aby sme prednosti a aktivity našej obce, tie tradičné a novozaložené, aj naďalej upevňovali a rozvíjali tak, aby sme sa nimi obohacovali navzájom a aby sme nimi potešili a povzbudili aj našich hostí, ktorí k nám zavítajú. Sklíbiť však tieto veličiny v prospech obce ako celku a blaho občana ako jednotlivca, to bola a aj zostáva tá najťažšia úloha pre vedenie obce a obecné zastupiteľstvo.

V rôznych oblastiach je vidieť v našej obci spoločenský život, kultúru, športové aktivity. To však nestačí, musíme vytvárať nové príležitosti predovšetkým pre rozvoj zamestnanosti, bývania, vzdelávania a najmä zdravia.

Často sú totiž tieto veličiny v protiklade. Vtedy je potrebné sa rozhodnúť správne a za svoje rozhodnutie si niesť aj zodpovednosť. To je veľké umenie, ktoré vyžaduje spoločné a korektné porozumenie zo strany zástupcov obce a aj zo strany občanov.

Ďakujem všetkým za podporu.

Henrieta Ivanová, starostka obce

Komunálne voľby

10. november 2018

ZOZNAM ZAREGISTROVANÝCH KANDIDÁTOV pre voľby starostu obce Harmanec

Obec Harmanec u v e r e j ň u j e podľa § 178 ods. 2 zákona č. 180/2014 Z. z. o podmienkach výkonu volebného práva a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov zoznam kandidátov, zaregistrovaných pre voľby starostu obce - primátora mesta - starostu mestskej časti¹⁾:

Poradové číslo, meno, priezvisko, titul, vek, zamestnanie, názov politickej strany

- 1. Dušan Haluška, Bc., 40 r., poštový doručovateľ, Kotleba – ľudová strana naše Slovensko**
- 2. Henrieta Ivanová, 54 r., starostka, nezávislá kandidátka**

ZOZNAM ZAREGISTROVANÝCH KANDIDÁTOV pre voľby do Obecného zastupiteľstva v Harmanci

Obec Harmanec u v e r e j ň u j e podľa § 173 ods. 2 zákona č. 180/2014 Z. z. o podmienkach výkonu volebného práva a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov zoznam kandidátov, zaregistrovaných pre voľby do obecného - mestského - miestneho¹⁾ zastupiteľstva podľa jednotlivých volebných obvodov:

Volebný obvod č. 1

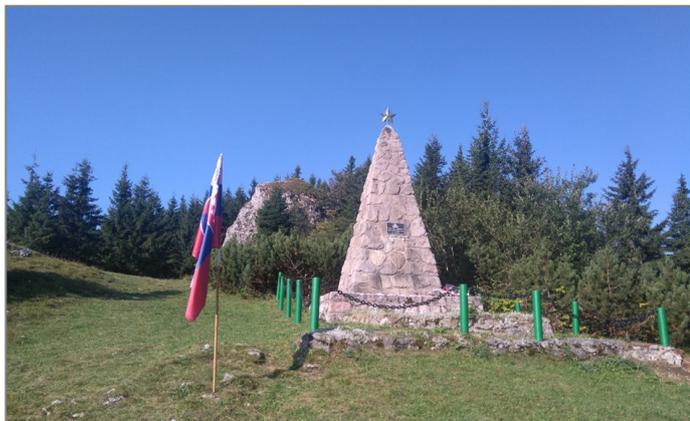
Poradové číslo, meno, priezvisko, titul, vek, zamestnanie, názov politickej strany

- 1. Monika Beľová, 29 r., sanitárka FNsP BB, nezávislá kandidátka**
- 2. Kristína Beňová, 64 r., dôchodkyňa, nezávislá kandidátka**
- 3. Zdenko Danko, 39 r., robotník Harmanecké papierne, Strana moderného Slovenska**
- 4. Katarína Dlhošová, 39 r., referent logistiky, nezávislá kandidátka**
- 5. Dušan Haluška, Bc., 40 r., poštový doručovateľ, Kotleba – ľudová strana naše Slovensko**
- 6. Peter Chladný, 51 r., SHP Harmanec – údržbár strojov, Sme rodina – Boris Kollár**
- 7. Ján Krajčík, Bc., 33 r., policajt, nezávislý kandidát**
- 8. Peter Ľachký, 56 r., operátor TL, nezávislý kandidát**
- 9. Miroslava Moyšová, 60 r., ÚPSVaR, nezávislá kandidátka**
- 10. Dominika Nemčoková, 27 r., servírka, Strana zelených Slovenska**
- 11. Marián Pohančaník, 49 r., kurič, nezávislý kandidát**
- 12. Ján Roháč, 66 r., živnostník, Smer – sociálna demokracia**
- 13. Peter Schmidt, 54 r., kurič, nezávislý kandidát**
- 14. Štefan Ťažký, 41 r., živnostník, Strana zelených Slovenska**
- 15. Andrea Žabková, Bc., 34 r., príslušníčka mestskej polície, nezávislá kandidátka**

Vo volebnom obvode sa volí **7** poslancov.

V auguste sme sa stretli pri pomníku ...

„Nakoľko sa vojny začínajú v mysliach ľudí, v mysliach ľudí je aj to, že treba vytvoriť ochrany mieru.“ Ústava Unesco

V tomto roku si pripomínáme 73 rokov od oslobodenia našej vlasti a 74 rokov od vypuknutia Slovenského národného povstania. Výsledok týchto udalostí je pre nás darom slobody a mieru. Rok čo rok sa stretávame pri symbole postavenom našimi predkami. Pred touto mohylou, v hrobe, sú pochovaní neznámi vojaci, ktorí zahynuli v tej najhroznejšej vojne. Pomník je vďakou všetkým hrdinom tohto tragického obdobia.

V ten augustový deň nás čakalo nádherné počasie a dokonalý výlet všetkých účastníkov spomienkového stretnutia na Krížnej.

Táto akcia je príležitosťou pre nás všetkých navštíviť toto pohostinné vysokohorské prostredie. Poprechádzať sa po lúčach, pozrieť si dokončený bunker, novopostavený prechodový mostík, kde pramení náš potok Bystrica. A trebárs si pochutnať na už dozrievajúcich čučoriedkach. Z vrcholu, z lúky je možnosť porozhliadať sa do okolitých dolín.

Ráno prechádzal cez Harmanec prvý spoj – autobus plný hostí z obce Nemce a Banskej Bystrice na Krížnu. Druhý spoj bol pre našich občanov. Vodič autobusu sa veru s cestou „nehral“. S veľkou zodpovednosťou – aj keď veru cesta niekde bola poriadne narušená ťažbou dreva, dokázal bezpečne všetkých ľudí dopraviť pred hotel Kráľova Studňa aj späť.

Privítali nás teplé slnečné lúče a oviaľ nás svieži fatranský vzduch. Chlapci na pozemku v rohu hotela už miešali v kotle guláš.

Naši návštevníci si trochu oddýchli, aby mohli pokračovať na ceste k pomníku. Kto chcel ísť pešo, pomaly vystupoval na miesto a kto potreboval odviezť, mohol sadnúť do pripraveného auta, ktoré ich vyvážalo až k pomníku.

Čo nás najviac potešilo, bola veľká účasť mládeže. Som veľmi rada, že naši občania využili tento nádherný slnečný deň na návštevu tejto vysokohorskej oblasti.

Je príjemný pohľad, keď si všetci nájdu svoje miesta na lúke pri pomníku, posadajú si do hlúčikov a spoločne si pohovoria o všelijakých veciach.

Spolu s pani starostkou sme privítali našich hostí. Vo svojich prejavoch sme apelovali na to, aby sme prítomným zdôraznili potrebu byť k sebe tolerantní a ohľaduplní, aby naši potomkovia vyrastali v pokojnom svete. Aj preto si musíme pripomínať tragické udalosti II. svetovej vojny. Odkaz a životná skúsenosť ľudí, ktorí bojovali v tejto neľudskej vojne pre každú generáciu je, poučiť sa a opovrhovať tými, ktorí túto dobu využívajú k vlastnému záujmu. Mladí ľudia už žijú v novom svete a pre nich je mier súčasťou všedného života, je to pre nich bohatstvo slobodne cestovať a pracovať a žiť tam, kde nájdu zmysel svojej budúcnosti.

Po skončení slávnostnej časti sme sa pomaličky presunuli k hotelu, kde nás čakal výborný guláš a občerstvenie. Naši milí heligonkári začali naťahovať „mächy“ a veru hostia sa nedali zahanbiť a si aj zaspievali. Nakoniec dobre padlo prekvapenie – výborný lekvárový koláčik.

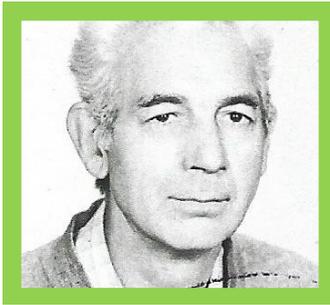
Aj o tomto sú tieto stretnutia, aby sme sa dokázali spolu porozprávať, pospomínať, trebárs si aj spoločne zaspievať.

Čo dodať na záver? Veľká vďaka patrí vedeniu obce Harmanec, našim skvelým kuchárom, dopravnej spoločnosti a zodpovedným vodičom, hudobníkom – harmonikárom, vedeniu hotela Kráľova Studňa a predovšetkým vám, ktorí ste svojou prítomnosťou vyjadrili úctu k pamätným dňom a strávili deň v zdravom prostredí našich krásnych hôr.

Kristína Beňová

JOŽO Z ELEKTRÁRNE

Keď uzrel svetlo tohto čarovného, ale nepokojného sveta v Harmanci na Bobotách, v rodine Františka Babjaka a manželky Márie, v kalendári bol dátum 3. apríla 1939.

Staručkú Európu zaplavovali vlny hákových krížov a tatíčkovo Československo už bolo minulosťou. Nový štátny útvar pod Tatrami - Slovenský štát, ktorý neskoršie, ktovie prečo, dostal prívlastok „takzvaný“, si s veľkým krikom žiadal miesto pod slnkom.

Aj ho dostal. Úzkymi slovenskými dolinami znela pochodová pieseň, z ktorej išiel mráz po chrbte:

„Rež a rúbaj do krve, nebude to po prvé, kým len Slová na Slovensku pánom nebude!“ A hľa, stalo sa!

Tak v takomto nepokojnom prostredí vyrastal Jožo Babjak, ktorému v neskorších rokoch hovorili už len jednoducho „Jožo“.

Vo vtedajšej obci Harmanec, čo je vlastne dnešný Dolný Harmanec, však bolo Babjakovcov niekoľko, aj keď sa písali s písmenom „i“ alebo „j“. Aby si ich ľudia neplietli, tak tu takmer každý mal nejaké identifikačné prímenie, ktoré sa akoby dedilo. A tak ich mal aj Jožo Babjak: „Jožo z elektrárne, Bobko, Stípič, Jožo z turbíny“ a ešte niekoľko ďalších.

Nie všetky sa páčili, ale bolo treba s tým žiť. V chudobnej rodine, kde otec robil strojníka v elektrárni, zatiaľ čo mama robila vo VKÚ, boli postupne štyri deti: Vladko, Julka, Jožo a Ferko. Bolo sa treba uskromniť. Medzi deťmi boli však dosť veľké vekové rozdiely a ako to už bývalo zvykom, tie staršie vychovávali mladšie. Okolitá krásna príroda dávala dosť príležitostí k hrám a navyše v tých časoch sa ešte skutočne žilo dedinským životom, s kravami, ovcami a kozami. Ale skutočne veľký rešpekt mali deti pred obecným býkom, ktorý choval Ján Drblík.

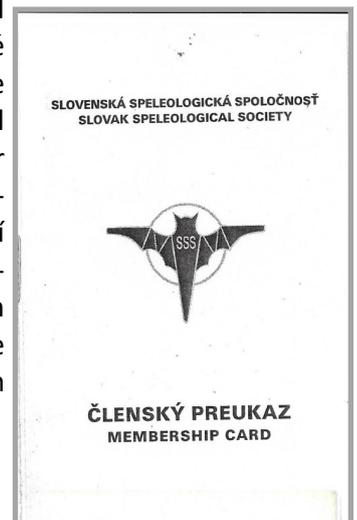
A prišiel túžobne očakávaný koniec vojny a s ním aj mnoho nebezpečenstva pre deti. Množstvo zbraní, granátov, nábojov. K prežitiu bolo potrebné mať aj kúsok šťastia.

Základnú školu ukončil doma, v Harmanci, potom šiel študovať na odbornú strojnícku školu do Zvolena, ktorú však chlapec s nepokojnou dušou neukončil. Zrak mu neustále blúdil po horách, po vysokých kopcoch a už od mladosti ho fascinovala architektúra. Tá architektúra, ktorú vytvárala sama príroda, v útrobach zeme, ktorú ľudské oko pri troške šťastia uvidí po niekoľkých tisícročiach, alebo aj nikdy. Boli to

jaskyne. Tejto vášni úplne prepadol.

Hltal všetko o nich a venoval im každý voľný čas. Mal šťastie, že za svojim koníčkom nemusel chodiť ďaleko. Mal ho vlastne všade naokolo, chodil popri ňom, chodil po ňom, len sa dostať doň, to bolo to malé zakliatie. Musel sa stať jaskyniarom, čiže odborne povedané speleológom. Netopiere sa stali jeho blízkymi priateľmi. Mal aj trochu šťastia.

Miško Bacúrik - objaviteľ Harmaneckej jaskyne, mimochodom mamkin brat, ho zobral k sebe za asistenta v jaskyni Izbica. Jeden čas tu teda sprevádzal návštevníkov a vykonával všetky možné i nemožné práce. Bol ako dievča pre všetko. Potom pracoval v bani, u lesov, neskôr v Harmaneckých papierňach na zauhľovaní a v kotolni, aj na prevíňovacke papiera. Bol nielen spoľahlivým, dobrým, ale niekoľkokrát i najlepším pracovníkom podniku. Jeho fotografie v novinách Smer v Štátnom archíve

Príezvisko BABJAK
 Meno Jozef
 Dátum narodenia 03.04.1939
 Bydlisko č. 27
Dolný Harmanec
 Organizovaný v SSS od roku 1969
 Pečiatka SSS

Číslo preukazu * 000010

Člen OS/JK NEZARADENÝ

Prijatý do evidencie dňa _____
 Preukaz vydaný dňa 8.4.2005
 Pečiatka OS/JK

Členské príspevky

20 05	20 06	20 07
20 08	20 09	20 10
20 11	20 12	ZAPLATENÉ ZAPLATENÉ TÍ NEODDALI
20 14		

podpis člana SSS Babjak
 podpis predsedu SSS Miško Bacúrik
 podpis vedúceho OS/JK BABJAK

v Banskej Bystrici to ešte i dnes dosvedčujú.

Mladého muža zaujímal množstvo vecí. Na všetko bol zvedavý, bol vždy ochotný pomôcť, robil ako otrok, všetko si veľmi pozorne všimal, bol veľmi opatrný, len jediný raz sa pozabudol a hneď si ho na jednej svadbe pri Nitre „grajfla“ statná dievčina, Františka. Hádam bol aj najvyšší čas. A mali spolu tri deti: Ivetu, Jožka a Adrianu a ako to už býva, k tomu kopec starostí.

Kedysi pred 50 rokmi aj malá obec, vtedy ešte Dolný Harmanec začala dýchať novotou. Staré schátrané domčeky sa rozpadali, aby uvoľnili miesto novým stavbám.

Raz pri búraní takého starého domu, ktorý práve kúpili po bývalom starostovi, sa v prachu objavila rozlomená, stará, oválna, zinková, maďarsky písaná tabuľka. Očistili ju od zeminy a odložili, aby sa nedostala do smetí. A prešlo množstvo rokov, možno aj päťdesiat, ak nie viac, a Jožko tabuľku stále doma opatroval a prekladal z miesta na miesto, lebo človek nikdy nevie.

Tabuľka, ktorú by bol niekto iný už dávno vyhodil ako starý „cárah“, má svoju nefalšovanú históriu. Tabuľka s rozmerom 40 x 30 cm nesie tento nápis:

**„ZÓLYOM VÁRMEGYE
HERMÁND KÖZSÉG
BESZTERCZEBÁNYAI JÁRÁS“**

v preklade:

**„ZVOLENSKÁ ŽUPA
OBEC HARMANEC
BANSKOBYSTRICKÝ OKRES“**

Dnes je však na tejto tabuľke najzaujímavejšie to, že je to práve 100 rokov, ako je neplatná!

Koncom roku 1918, rozpadom monarchie sa mala ocitnúť ako mnoho iných historických pamiatok na smetisku dejín. Len vďaka rozumným ľuďom sa tak nestalo! Poďakovať sa za to je však veľmi málo!

O Jožkovi Babjakovi hovoria zlé jazyky, že veľa rozpráva. Ale priatelia, ale keď má o čom...

Michal Kiššimon

Foto: Miro Goga, USA

Jubilanti

60 rokov

**Miroslava
Moyšová**

65 rokov

**Elena Žabková
Mária Poturnayová
Anna Gabliková
Anna Minder
Emília Bogárová
Vladimír Burkovec**

70 rokov

**Elena Kvačkajová
Alžbeta Uhrínová
Jozef Medved'
Jozef Brettschneider, Ing.**

80 rokov

**Zdenka
Roštárová**

**Želáme Vám radosť zo života,
lásku a porozumenie od vašich najbližších.**

Narodili sa

**Mia
Pačikovská
11. 9. 2018**

*Nech Vám v zdraví,
lásky rastie.
Nech Vám dáva iba
šťastie.
Vo dne, v noci, skrátka
stále, nech Vás teší
dieťa malé...*

Opustili nás

Dňa 31. 7. 2018 nás navždy opustila pa-

Danuše Kusková

Venujme jej tichú spomienku.

Opustili nás

Dňa 26. 9. 2018 nás vo veku 71 rokov navždy opustila

Mária Čunderlíková

Za tichú spomienku a kvetinové dary ďakujem všetkým,
ktorí sa zúčastnili poslednej rozlúčky s mojou drahou mamou.

Spomínáme

*To najdrahšie nám krutý osud vzal,
zostala nám len spomienka a žiaľ.*

Dňa 21. 7. 2015 uplynuli tri roky, čo nás navždy
opustila naša drahá manželka, mama a stará mama

Mária Chladná

Za tichú spomienku ďakujeme všetkým, ktorí na Teba
nezabudli. S láskou v srdci spomínajú manžel Miroslav,
syn Peter s rodinou, dcéra Zuzka s rodinou a ostatná rodina.

Spomínáme

*S tichou spomienkou k Tvojmu hrobu chodíme,
kvety položíme a s láskou na Teba spomínáme.*

Dňa 19. 10. 2018 uplynú 10 rokov, čo nás
navždy opustil manžel, otec a starý

Jozef Sidor

S láskou spomína manželka, deti a vnúčatá.

Dáte si šálku čaju?

Leto sa definitívne s nami rozlúčilo a zavítala k nám jeseň so svojim sychravým a chladným počasím. V takomto počasí asi každému dobre padne šálka teplého čaju. A čo tak pripraviť si bylinkový s medom? Je to hotový zázrak pre naše zdravie.

Ako bylinky zbierať

Nadzemné časti rastlín zbierame zvyčajne pri slnečnom a suchom počasí, keď nie je na nich vlhkosť alebo rosa. Najlepšie predpoludním, kým nie je ešte veľmi teplo.

Listy zbierame ešte pred začiatkom kvitnutia rastliny. Zbierame len dobre vyvinuté listy, nezakrpatené, zdravé, nepoškodené, nezožltnuté, bez škvrín, čisté a nezaprásené.

Kvety zbierame po tom, ako sa rozvíjajú. Podľa potreby celé, alebo len lupienky. Nemali by byť zvädnuté, zoschnuté, poškodené hmyzom alebo inak porušené, lebo tým sa stávajú bezcennými. Sú dosť chŕlostivé, preto musíme s nimi pozorne zaobchádzať.

Vňat' zbierame vtedy, keď rastlina kvitne, alebo kvitnúť ešte len začína. Z rastlín s vyššou byťou zbierame len kvetné vršky (tak asi 15-30 cm od vrchu).

Plody zbierame zrelé, alebo prípadne tesne pred dozretím, ak ide o plody, ktoré sa pri dozretí ľahko uvoľňujú, rozletujú, vypadávajú a pod. Choré, zaschnuté, zhnité, staré, nezrelé a ostatné chybné kusy odstránime.

Sušenie

Sušenie je najjednoduchší a najrozšírenejší spôsob konzervácie. Sušíme prirodzeným alebo umelým teplom. Doba sušenia sa mení v závislosti od danej rastliny a jej sušených častí. Nazbierané rastliny pred sušením dôkladne preberieme a prezrieme. Bylinky sú vtedy suché, keď sa stanú lámavými a pri dotyku praskajú. Bobule a korene nesmú byť ani vnútri mäkké. Dĺžka sušenia závisí od vzduchu, teploty a povahy sušeného materiálu.

Teplota má byť spravidla 30 - 40 °C, pri koreňoch a kôre aj vyššia. Rastliny, ktorých obsahové látky sa ľahko rozkladajú, sušíme pri teplote 40 - 60 °C. Silicové rastliny sušíme pri teplote do 35 °C.

Na korene sa odporúča 15 - 20 dní sušenia, na listy 8 - 10 dní, 3 - 4 dni na kvety.

Šalvia si poradí so zápalmi

Protizápalové účinky šalvie sú známe už veľmi dlho. Oceníte ich pri príprave šalviového čaju, ktorý môže pomôcť aj pri častom probléme, **zápale d'asien**. Vtedy je najlepšie čaj klokať, má najväčší účinok. Pri zápale krku sa čaj pije.

Lipový čaj pre dobrý spánok

Čaj má lahodnú chuť a nezameniteľnú vôňu. Pripravuje sa z lipových kvetov a je obľúbený s medom a citrónom. Kombinácia, ktorá v spojení s lipou vyhrá v boji s **nachladnutím a chrípkou**. Okrem toho budete po šálke lipového čaju **zaspávať** ako malé dieťa.

Harmančekový čaj proti stresu

Harmanček je ľudovým názvom rumančeku kamilkového. Môžete sa stretnúť s rôznymi alternatívami týchto názvov, vždy však ide o jedno a to isté. Z neho si môžete pripraviť čaj, ktorý je skvelým **bojovníkom proti stresu a podráždenosti**. Pomáha pri trávení, **zmiernuje pocity úzkosti, dopomáha k pokojnému spánku**. Môžete použiť aj obklady s rumančekom, vtedy pomôže **unaveným či opuchnutým očiam**.

Medovka vás upokojí

Medovka lekárska má podobné účinky ako harmanček. **Znižuje napätie a utišuje**, no čo je najlepšie, nevedie k ospalosti. **Upokojuje nervy, pomáha pri horúčkach** a rovnako ako rumanček je vhodná pri **tráviacich problémoch**.

Mätový čaj na pretrávenie

Mätový čaj je mimoriadne obľúbený, predáva ho aj celý rad výrobcov čaju. Doma pripravený z čerstvo natrhaných lístkov mäty však žiaden iný nenahradí. Okrem jedinečnej chuti má aj prospešné účinky. Dajte si ho pri **chrípke, nachladnutí či pri nevoľnosti**. Je známe, že na **pretrávenie** je po ťažkom jedle dobrý pohár piva. Mätový čaj má podobné účinky a môže ísť o zaujímavú zmenu.

Púpava vylučuje vodu z tela

Aj obyčajná a bežná rastlinka, akou je púpava, dokáže pomôcť. Poznajú ju hlavne čitateľky, ktoré držia diétu. Púpavový čaj sa mimoriadne hodí práve pri diétach a detoxikácii organizmu, pretože podporuje **vylučovanie vody** z tela von, a tak musíte stále veľa piť.

Rozmarín vás povzbudí

Káva je obľúbeným životabudičom mnohých ľudí. Bez nej si mnohí ráno ani nevedia predstaviť. Je tu jedna alternatíva, čaj z rozmarínu. Má podobné účinky ako káva, **preberie a povzbudí**. Káva môže vyvolať tráviace komplikácie, prípadne potrebu ísť na toaletu. Pri rozmarínovom čaji je toto riziko menšie a čo viac, pomáha **pri bolesti hlavy** a aby toho nebolo málo, **zlepšuje pamäť**.

Šípkový čaj proti nachladnutiu

Šípkový čaj je vitamínovou bombou vo svete čaju. Šípkový čaj je mimoriadne bohatý na obsah **vitamínu C**. Jeho pitie sa obzvlášť odporúča v jesennom a zimnom období ako **prevencia proti prechladnutiu**. Ak je najhoršie a ochoriete, jeho pitie môže vašu liečbu skrátiť. A aj spríjemniť. Večer pred televíziou pod dekou so šípkovým čajom v ruke je príjemným relaxom.

Misia Albánsko 2018

Celé sa to začalo ešte v zime, keď som bol za naším otcom biskupom Mariánom s myšlienkou letnej misie v Albánsku, ktorá by bola na jednej strane pomocou miestnej cirkvi a na strane druhej skúsenosťou pre mladých. Otec biskup túto myšlienku prijal a podporil naozaj po každej stránke.

Počas prípravných víkendových stretnutí sa ustálil čas misie a vykryštalizovali sa piati nádejní misionári. Každý z nich pobudol v Albánsku podľa svojich možností. Dnes s istotou viem to, čomu som počas celého času prípravy veril: že čas misie, čas, v ktorom sme zasa raz opustili pohodlie milovaného Slovenska a šli takpovediac do prvej línie, bol časom poŕehnaným. Časom, v ktorom sme si – niektorí prvýkrát a niektorí znovu – uvedomili, že každý z nás je misia; že srdce každého človeka je misijným územím, na ktorom dobro rastie, hoci možno len pomaly. Ale rastie.

Vďaka za ten čas patrí v prvom rade Dobrému Bohu. Za to, že nám dal možnosť nazrieť hlbšie do našich srdc. Za to, že nám umožnil byť bližšie núdznemu. Za to, že nás verne sprevádzal a počas misie sme nemali žiaden vážnejší problém. Vďaka patrí, ako som už spomenul, nášmu otcovi biskupovi Mariánovi. Za jeho pomoc, podporu a otvorené srdce.

No vďaka patrí aj všetkým, ktorí sa za nás modlili, všetkým Vám, mojim drahým farníkom, ktorí ste s trpezlivosťou a pochopením prijali, že načas nebudem s Vami. Mnohí z Vás ma ubezpečovali o modlitbách i o tom, že sa tešíte na náš, môj, šťastný návrat. Bohu vďaka za Vás všetkých, Bohu vďaka, že sa mám kam vrátiť, že ste mi rodinou. Niektro bližšou, iný vzdialenejšou, ale rodinou.

Bolo by málo, keby som hovoril len ja. A tak Vám ponúkam krátke svedectvá mladých misijných dobrovoľníkov:

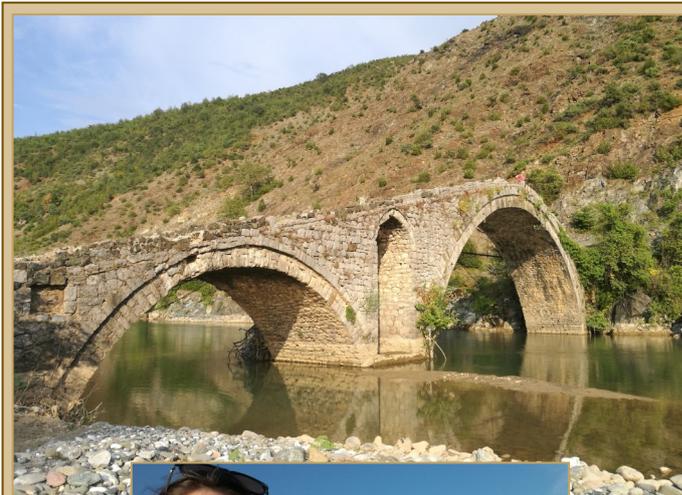
„Misia do Albánska bola pre mňa veľmi jedinečná príležitosť, ako zažiť túto krajinu. Na rozdiel od výletu či dovolenky prežiť na mieste dlhší čas mi lepšie priblížil miestnu kultúru, o to viacej pri dobrovoľníckej činnosti a vzájomnom pomáhání si pri práci. V rámci pár týždňov naša dobrovoľnícka činnosť pozostávala hlavne z vymaľovania a opravy omietky kostola. Síce nikto z nás nie je maliarom, ale za výsledok našej práce sme sa rozhodne nemuseli hanbiť. Doba strávená v Albánsku bola taktiež prínosná pre náš duchovný život, k čomu rozhodne prispeli každodenné sväté omše, ranné rozjímania či spoločné modlitby, ale taktiež čas strávený s o. Tomášom. V rámci voľného času sme mali príležitosť navštíviť zaujímavé zákutia Albánska, ako napríklad rímske kúpele pri mestečku Permet, riekú Valbonu, alebo zažiť tandemový let nad hlavným mestom.“ (Martin)

„V Albánsku som nebol prvýkrát. Medzi mnohými zážitkami a skúsenosťami mi obzvlášť rezonuje jedna skúsenosť. A to ako ťažko vzniká niečo dobré a osočné. Neraz sme museli preklenúť neochotu či uzavretosť miestneho okolia. Avšak výsledkom týchto našich snáh bola nakoniec vždy dobre urobená práca, ktorá, dúfam, bude ešte na osoh dlhú dobu. Z môjho pohľadu sme miestnych aspoň kúsok povzbudili, že za dobrou myšlienkou treba ísť neúnavne. A my, misionári, neraz plní očakávaní a entuziazmu sme sa naučili, že cesta pre dobro, dobrý nápad a každý dobrý skutok musí byť dláždená pokorou a trpezlivosťou.“ (Peter)

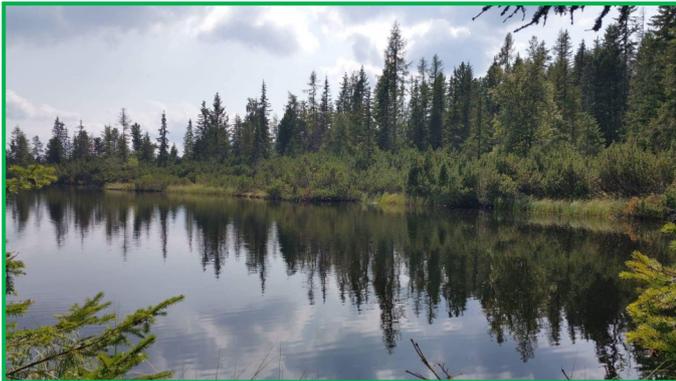
„Dobrodružstvo zvané misia v Albánsku bolo pre mňa v prvom rade o odhodlaní pustiť sa do niečoho nového, od čoho

som nevedela čo očakávať, ale zároveň som vedela, že do toho túžim vložiť čo najviac lásky, aby to prinieslo úžitok tým, pre ktorých to budem konať. Pred odchodom do Albánska som skutočne nevedela, čo od tejto misie očakávať, alebo na čo sa pripraviť. Bolo jednoduché spontánne sa rozhodnúť, no ťažšie bolo odísť od rodiny a ísť do neznáma. Dnes viem, že to bolo správne rozhodnutie, ktoré mi prinieslo mnoho nových skúseností s fyzickou prácou okolo kostola, krásne priateľstvá, čas s Bohom, príjemné zážitky, chuť byť užitočnou a mnoho ďalšieho. Jedno veľké ďakujem, za všetko.“ (Andrea)

Farár Tomáš

Výstup na Kriváň

Štátne sviatky pre nás všetkých neznamenajú len oslavy historických dní v kalendári, ale aj možnosť počas dní voľna využiť aktívne svoj čas. No a augustové počasie bolo na to ideálne.

Tak to bolo aj na výročie SNP - 29. augusta. Pre mňa to znamenalo deň voľna, čiže ničnerobenia, a bola by veľká škoda nevyužiť ten deň a nevyraziť si niekde na turistiku.

Začíname premýšľať, kam by sme mohli ísť. Naše rozhodovanie netrvalo veľmi dlho. Kriváň. To bude náš cieľ. Je rozhodnuté.

Je streda ráno. Vyrážame skoro ráno o šiestej, nech sa vyhneme húfom turistov. Ja, Lucka, Vilo, Vrbčo a Timo. Po cca 1,5 hod. sme na Troch studničkách. Zaparkujeme, no vyzerá to tak, že sme mali vyraziť ešte skôr.

Je tu neskutočne veľa ľudí. No neodradilo nás to. Vyrážame svižným tempom. Počasie nám praje, naberáme výšku a čím sme vyššie, tak sú výhľady krajšie. Tak toto stojí za to, k r á s a!

Po 3,5 hodinovej túre sme tu. Stojíme na ňom, na Kriváni, dali sme to. Dobré rozhodnutie, krásna túra. Samozrejme, fotečka musí byť.

Pri kríži chvíľku hľadáme nejaké miesto, kde sa usadíme a dáme zaslúžené pivečko, teda tí, čo môžu. Vytiahneme niečo pod zub a nasávame tu krásu, čo je všade okolo nás.

Po hodine užívania si zaslúženého oddychu sa vraciame odbočkou pod Kriváňom na Jamské pleso, odtiaľ po Tatranskej magistrále k Trom Studničkám.

Sadáme do auta a cestou domov hodnotíme zážitky a pocity super prežitého sviatočného dňa voľna.

Robert Zajac

Cyklovýlet okolo Žilinskej priehrady - 34 km

Je piatok okolo 14:30, bicykle máme naložené a vyrážame na smer Žilina. Presnejšie Žilinská priehrada. Štyri bajky na stojan a piaty do kufra auta.

Pomestili sme sa, môžeme vyraziť. Po 1,5 hodine sme na hrádzi, skladáme bajky a začíname ťahať. Na trase sa nachádza viacero reštaurácií, pekné okolie, je čo obdivovať. Je to jednoduchá nenáročná trasa. Cyklotrasa ako stvorená na oddych a relax, a to nielen na bajku, ale aj na kolieskových korčuliach. Užili sme si to. Dobrá partia, dobrá nálada, čo viac si človek môže priať...

Robert Zajac

Foto: R. Zajac

Piaty ročník futbalového turnaja „SENIOR CUP“

V sobotu, 25. augusta, sa na malom futbalovom ihrisku na konci Dolného Harmanca uskutočnil piaty ročník futbalového turnaja pod názvom „SENIOR CUP“. Na turnaji sa zúčastnilo päť kvalitných tímov, z ktorých väčšina súťažila aj na júnovom turnaji VETERAN CUP v Harmanci: domáce Botafogo, víťazné mužstvo júňového turnaja v Harmanci Bažanti, Harmasan, Medojed a QPR (Quens Park Rangers).

Počasie, potom ako na úvod turnaja začalo pršať, sa umúdrilo. Hralo sa systémom každý s každým a každé mužstvo odohralo štyri zápasy. Treba povedať, že najkompatibilnejšie a najfutbalovejšie vynikalo mužstvo z Harmanca Harmasan. Jeho zápasy boli oku lahodiace. Na úvod zvíťazili 2:0 nad Botafogom, v druhom zápase remizovali 3:3 s Medojedom – a bol to jeden z najkvalitnejších zápasov turnaja. Následne prišla bitka o Stalingrad s mužstvom QPR, tlak Harmasanu a počet striel bol neskutočný – nakoniec však zápas skončil výsledkom 1:1. V poslednom zápase sa streli Harmančania s tímom Bažanov a Bažanti zvíťazili 1:0. Tím Bažantov ako v júni zvíťazil v Harmanci, tak sa mu to podarilo aj v Dolnom Harmanci a náhoda to nebola – Bažantom stáčili štyri vsietené góly. Harmasan skončil na treťom bronzovom mieste, ale do poslednej chvíle ešte v poslednom zápase s Bažantami bojoval o prvenstvo. Konečná tabuľka turnaja v Dolnom Harmanci vyzerala takto:

Tabuľka:

Mužstvo	Získané body	Skóre
1. Bažanti	10	4:1
2. FC Medojed	8	11:5
3. Harmasan	5	6:5
4. QPR	4	3:8
5. Botafogo	0	0:5

Najlepším strelcom turnaja sa stal Peter Čičmanec z mužstva Bažanti. Najlepším hráčom turnaja sa stal Samuel Chladný z tímu Harmasan a najlepším brankárom Jano Žabka z víťazného tímu Bažantov. Z Dolného Harmanca odchádzali všetky mužstvá spokojné a určite sa na turnaj radi prihlásia aj na budúci rok. Za tím Harmasan z Harmanca nastúpili títo futbalisti: Peter Chladný, Samuel Chladný, Peter Kohút, Peter Katko, Laco Šimko a Ján Slaný.

Vladimír Sklenka

Pozvánka

Pozývame dievčatá a chlapcov už na 8. ročník futbalového turnaja, ktorý sa uskutoční dňa **29. decembra 2018** v obecnej telocvični. Deti 5-10-ročné a 11-15-ročné. Už sa na Vás tešíme.
Chladný Peter

